

ปัญหากฎหมายความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ศึกษากรณีแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนตัด¹

ญาณโชติ ทองพราว²

แม้สังคมจะได้มีวิวัฒนาการเรื่อยมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันก็ตาม รูปแบบการแสดงออกถึงความเป็นเจ้าของทั้งสิ่งหามิทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ต่างมีการแสดงออกทั้งชัดแจ้งและโดยปริยายเพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าทรัพย์สินนั้นเป็นของผู้ใด และแม้ในบางครั้งผู้กระทำความผิดต่อทรัพย์สินอาจไม่ทราบได้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นของผู้ใด ก็ไม่อาจอ้างเพื่อให้ตนเองพ้นความรับผิดชอบได้ เพราะเพียงแต่ตนรู้ว่าเป็นทรัพย์สินของผู้อื่น ก็เกิดความผิดต่อการประทุษร้ายต่อตัวทรัพย์สินนั้น ๆ แล้ว นำมาซึ่งความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์อันเป็นความผิดฐานหนึ่งของกฎหมายไทย รวมไปถึงกฎหมายของประเทศด้วย ทั้งนี้ เพราะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเป็นเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของผู้นั้นในสังคม เพราะแต่ละสังคมล้วนต้องมีทรัพย์สินเป็นส่วนประกอบในการดำเนินชีวิต ดังนั้นกฎหมายต่าง ๆ จึงมีบทบัญญัติโดยตรงเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยมีการกำหนดบทความผิดและบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดไว้ด้วย

เนื่องจากความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยเป็นความผิดที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองทรัพย์สินของบุคคล เพราะได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของบุคคลเป็นการส่วนตัวมากกว่าการก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 และ มาตรา 359 จึงเป็นความผิดอันยอมความกันได้ กระนั้นก็ดีหากทรัพย์สินที่เสียหายเป็นทรัพย์สินที่มีความสำคัญหรือมีคุณค่าต่อสังคมโดยรวม ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำความผิดอันส่งผลกระทบต่อรัฐ จึงทำให้รัฐต้องยื่นมือเข้ามาจัดการดูแลความสงบเรียบร้อยของบุคคลในสังคมเพื่อยับยั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการก่ออาชญากรรม³ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็ได้ออกกฎหมายมาเพื่อรองรับความศักดิ์สิทธิ์แห่งสิทธิและเสรีภาพต่อชื่อเสียง เกียรติยศรวมไปถึงทรัพย์สินด้วย ดังที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 32 บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเกียรติยศชื่อเสียงและครอบครัวการกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ⁴

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ศึกษากรณีแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนตัด โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท สถิตย์เสมากุล และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปวิศร เลิศธรรมเทวี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริดา โชติมานนท์.

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

³ Wayne R. Lafave, Criminal Law.5th ed. (United state of America: West publishing,2010), p.26.

⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.

ตามที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ได้บัญญัติว่าการกระทำเช่นใดเข้าลักษณะความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ โดยมีได้ระบุไว้ชัดเจนว่าความผิดจะไม่เกิดขึ้นหากผู้กระทำได้กระทำความผิดต่อทรัพย์ของตนเองแม้จะมีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย หากได้มีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนแล้ว ผู้กระทำจะไม่มี ความผิด เช่น การครอบครองที่ดินที่ได้มีการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนแล้ว หากแต่ยังมิได้มีการแบ่งแยกการครอบครองให้ปรากฏในเอกสารสิทธิอย่างชัดเจนเท่านั้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ในกรณีดังกล่าว การกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ในกรณีที่มิมีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ก็นับว่าเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 แต่ในทางพฤตินัยและพฤติการณ์ได้มีการแบ่งแยกที่ดินเป็นส่วนสัดส่วนระหว่างกันแล้ว ผู้กระทำที่ได้กระทำความเสียหายต่อที่ดินในส่วนของตนยังจะถือว่ามีความผิดตามฐานความผิดนี้หรือไม่ ซึ่งในประมวลกฎหมายอาญา ยังไม่ได้มีการบัญญัติถึงการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ในกรณีที่มิมีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย แต่ผู้กระทำให้เสียทรัพย์ได้กระทำความผิดในส่วนที่ตนครอบครอง แม้จะยังมิได้มีการแบ่งแยกการครอบครองทางทะเบียนอย่างชัดเจน แต่มีการแบ่งแยกการถือครองเป็นส่วนสัดส่วนแล้ว

อีกทั้งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 359 บัญญัติถึงเหตุการจ้องความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ไว้ โดยกำหนดทรัพย์ที่เป็นสิ่งสำคัญต่อการกระทำความผิดฐานนี้ว่าผู้กระทำจะต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าบทกฎหมายธรรมดา นั้น ดังนั้นในกรณีที่ทรัพย์นั้นมีเจ้าของรวมอยู่ด้วย หากแต่มีการแบ่งแยกการครอบครองออกเป็นสัดส่วนอย่างชัดเจนแล้ว ผู้กระทำยังต้องรับโทษหนักขึ้นตามบทการจ้องที่บัญญัติไว้ในบทกฎหมายมาตรานี้หรือไม่ อย่างไร เพราะหากคำนึงถึงความเป็นธรรมดาตามธรรมดาแล้วนั้น ผู้กระทำที่ได้กระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ต่อทรัพย์ของตนเองนั้น ย่อมไม่มีความผิด ดังนั้นจึงไม่ต้องรับโทษ ซึ่งตามที่กล่าวมานี้ทั้งด้วยบทกฎหมายประมวลกฎหมายอาญามาตรา 358 และมาตรา 359 ซึ่งเป็นที่ลงโทษหนักกว่าของมาตรา 358 ผู้กระทำก็อาจต้องรับโทษทางอาญา ซึ่งเหมือนว่าผู้กระทำจะไม่ได้รับความยุติธรรมเฉกเช่นที่เจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการ

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมองเห็นถึงปัญหาเหล่านี้ และต้องการศึกษาถึงปัญหาหลาย ๆ มุม เพื่อหาแนวทางในการปรับเปลี่ยนกฎหมายให้ดีขึ้น ทั้งยังดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาว่ามีความเหมือนหรือความแตกต่างกันอย่างไรบ้าง เพื่อนำมาหาสมดุลและผลักดันให้มีการปรับปรุงกฎหมายของไทยในส่วนของการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดต่อทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย แต่มีการแบ่งแยกการครอบครองออกเป็นสัดส่วนแล้ว เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย และความเป็นธรรมต่อผู้กระทำความผิดต่อไป

ปัญหาของการศึกษา

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่าอาจเกิดปัญหาในด้านการบังคับใช้กฎหมายภาคความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 และมาตรา 359 ในกรณีที่เจ้าของรวม

คนหนึ่งได้กระทำให้เสียทรัพย์ต่อที่ดิน หากแต่ที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์รวมนั้นได้มีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนแล้ว เพียงแต่ยังมิได้มีการแบ่งแยกการครอบครองอย่างชัดเจนทางทะเบียน แต่ตามพฤติการณ์และการตกลงร่วมกัน รวมไปถึงการถือครองที่ดินนั้น ระหว่างเจ้าของรวมได้มีการแบ่งแยกการครอบครองที่ดินในส่วนของแต่ละฝ่ายเป็นส่วนสัดส่วนแล้ว หากแต่ปัญหาข้อกฎหมายในภาคความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มิได้กล่าวถึงหรือระบุให้ชัดเจนเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิด และทรัพย์ที่กระทำความผิดในกรณีนี้ไว้อย่างชัดเจน โดยระบุไว้โดยรวมเพียงว่า “ผู้ใด” กระทำให้เสียทรัพย์ต่อทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย นั้น หากเป็นเช่นนี้ปัญหาก็อาจเกิดขึ้นได้ว่า กรณีที่ผู้กระทำความเสียหายต่อที่ดินในส่วนของตนเองแต่ยังมิได้มีการแบ่งแยกทางเอกสารสิทธิ์ ย่อมจะเป็นผู้กระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์นี้ใช่หรือไม่ ซึ่งอาจมองดูไม่เป็นธรรมสำหรับผู้กระทำความผิด เพราะตนเองมิได้คาดหวังว่าการกระทำความเสียหายต่อที่ดินในส่วนของตนจะเป็นความผิดตามกฎหมายแต่อย่างใด อีกทั้งยังมิได้มีกฎหมายบทอื่น ๆ หรือพระราชบัญญัติที่ดิน บัญญัติยกเว้นการกระทำเช่นนี้ไว้ไม่ รวมไปถึงในปัจจุบันยังไม่มีคำพิพากษากฎีกาวางแนวบรรทัดฐานไว้อีกด้วย

ผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นถึงปัญหาและที่มาของการทำวิจัยเรื่องปัญหาความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ในการทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย โดยทำการศึกษากรณีการแบ่งแยกการครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดส่วน

ดังนั้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ มีช่องว่างทางกฎหมาย อันอาจเกิดจากการตีความพฤติการณ์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของทรัพย์และผู้กระทำความผิด ดังต่อไปนี้

ปัญหาความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ที่เกิดจากการกระทำความผิดต่อทรัพย์ของตนเอง หากแต่มีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย

โดยหลักกฎหมายแล้วการกระทำความผิดต่อทรัพย์ของตนเองไม่เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา แต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 มิได้บัญญัติให้ชัดเจนว่าทรัพย์ของตนเองและมีเจ้าของอื่นรวมอยู่ด้วย หากมีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนอย่างชัดเจน ผู้กระทำจะเข้าข่ายกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามภาคความผิดฐานนี้หรือไม่อย่างไร

ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษของความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

บทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาในมาตรา 358⁵ ยังคงเป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากได้บัญญัติถึงเพียงการกระทำความผิดในการทำให้เสียทรัพย์โดยมิได้มีการกำหนดถึงบทสันนิษฐานว่ากระทำเช่นไรจะไม่เข้าข่ายเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ เพราะการครอบครองทรัพย์มิได้มีเพียงแต่การครอบครองโดยเจ้าของกรรมสิทธิเพียงคนเดียวเท่านั้น หากแต่ยังมีการครอบครองกรรมสิทธิ์ร่วมกันไม่ว่าจะเป็นอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ก็ตาม ซึ่งเมื่อมีการทำให้ทรัพย์เกิดความเสียหายแม้ผู้กระทำประสงค์จะทำต่อทรัพย์เฉพาะในส่วนของตนเอง แต่หากทรัพย์ที่ถือครองร่วมกันนั้นมิได้มีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน ก็ทำให้เจ้าของรวมทุกคนเกิดการโต้แย้งและทำให้ผู้กระทำความเสียหายต่อตัวทรัพย์ ต้องแสดงให้เห็นว่าตนมิได้กระทำความเสียหายต่อทรัพย์ในส่วนของผู้อื่น ซึ่งถือว่าสร้างภาระและเป็นสิ่งที่ขัดหรือแย้งกับตัวบทกฎหมาย เนื่องจากในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ได้บัญญัติเพียงว่าผู้ใดกระทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ดังนั้นการกระทำต่อทรัพย์ของตนเองจึงย่อมไม่มีความผิด อันเป็นการตีความอย่างเคร่งครัดตามตัวบท ซึ่งเป็นการตีความตามหลักของกฎหมายอาญา แต่เมื่อมีเจ้าของรวมคนอื่นโต้แย้งว่าผู้กระทำได้ทำลงในทรัพย์อันตนถือครองร่วมกัน จึงก่อให้เกิดภาระที่ผู้กระทำจำต้องพิสูจน์ถึงความเสียหายอันมิได้เกิดแก่เจ้าของรวมคนอื่น ซึ่งถือว่าไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 อันเป็นปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการยกเว้นความผิด

การกระทำของเจ้าของซึ่งทำให้ทรัพย์เสียหายแม้จะได้กระทำในส่วนของตน แต่หากยังมิได้แบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน กฎหมายก็จะถือว่าเป็นการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ นอกจากจะพิสูจน์ได้ว่าบริเวณที่เกิดความเสียหายนั้นเป็นส่วนของตน ซึ่งทำผู้กระทำกับเจ้าของรวมจะต้องใช้สิทธิโต้แย้งกันศาล ทำให้เกิดปัญหากฎหมายในการบังคับใช้บทบัญญัติถึงการระบุนในความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์เพราะเท่ากับว่าการกระทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์ของตนเอง ก็ยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นกัน ดังนั้นการที่กฎหมายยังไม่ชัดเจนและไม่มีข้อยกเว้นความผิดไว้ ทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้และเป็นคดีกันที่ศาล จึงควรมีการบัญญัติถึงหลักเกณฑ์ว่ากระทำเช่นใดจึงจะไม่เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์กรณีที่ทรัพย์มีกรรมสิทธิ์ร่วมกันระหว่างเจ้าของรวมหลายคน หรือการระบุนว่าการกระทำเช่นนี้ไม่มีความผิด หากผู้กระทำได้กระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ต่อทรัพย์ในสัดส่วนที่ตนถือครองหรือเป็นเจ้าของอยู่ แม้จะได้มีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย หากแต่มีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน แม้จะยัง

⁵ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์ของผู้อื่น หรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน สามปีหรือปรับไม่เกิน หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ.

ไม่มีการแบ่งแยกชื่อตามเอกสารสิทธิ์ให้ชัดเจนก็ตาม แต่หากมีการแบ่งแยกการถือครองเป็นส่วนสัดส่วนตามกฎหมายแล้ว การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินในส่วนของตนเองย่อมไม่เป็นการผิด

ทั้งนี้ในประเทศอังกฤษได้มีบทบัญญัติของกฎหมาย Model Penal Code บัญญัติไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ โดยจะต้องเป็นการทำให้เสียทรัพย์ในกรณีที่เป็นทรัพย์สินของคนอื่นเท่านั้น จึงเป็นความผิดในทางอาญา ที่จะต้องรับโทษทางอาญา ไม่รวมถึงกรณีที่เป็นทรัพย์สินที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ซึ่งหากเป็นกรณีที่มีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดในทางอาญา คงได้รับโทษเพียงทางแพ่งในการชดเชยค่าเสียหายเท่านั้น และยังมีกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ Criminal Damage Act 1971 ที่บัญญัติให้การกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ จะเป็นความผิดทางอาญาก็ต่อเมื่อผู้กระทำได้กระทำความผิดต่อทรัพย์สินของผู้อื่นเท่านั้น จากปัญหาดังกล่าวทั้งหมดข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ศึกษากรณีแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน เพื่อที่จะได้หาแนวทางแก้ไขต่อไป อันจะทำให้เกิดความเป็นธรรมต่อเจ้าของทรัพย์สินที่มีผู้อื่นเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมอยู่ด้วย

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาทั้ง 3 ประการนั้น ได้สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขเกี่ยวกับปัญหากฎหมาย ดังนี้

จากแนวความคิดการมอบสิทธิ และเสรีภาพในการดำรงชีวิตของทุกประเทศล้วนทำให้เห็นถึงความสำคัญของการบังคับใช้กฎหมาย การครอบครอง และใช้สอยทรัพย์สินของผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ซึ่งรวมไปถึงการมีสิทธิเต็มที่ในการดูแล รักษา และใช้สอยทรัพย์สินของตนเอง ดังนั้นหากมีกรณีที่ผู้ใดเข้ามาทำการละเมิดต่อทรัพย์สินของผู้ครอบครองก็ย่อมเป็นการละเมิดที่ถือว่าการกระทำความผิดต่อกฎหมาย อีกทั้งหากผู้กระทำได้กระทำด้วยความจงใจ หรือเจตนาเพื่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินนั้น ๆ ด้วยแล้ว ก็ย่อมเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ซึ่งมีโทษทางอาญา เนื่องจากเกิดจากการกระทำโดยทุจริต มิใช่เกิดจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ ดังนั้นผู้กระทำผิดจึงต้องถูกลงโทษด้วยการลิดรอนสิทธิ และเสรีภาพบางประการในการถูกบังคับเข้ากับเนื้อตัวร่างกายเพื่อการลงโทษ

เมื่อพิจารณาถึงความเป็นอยู่ของการลงโทษ อัตราโทษที่ผู้กระทำผิดจะต้องถูกลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ คือ

มาตรา 358 ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 359 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 358 ได้กระทำต่อ

- (1) เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่ใช้ในการประกอบกิจการหรืออุตสาหกรรม
- (2) ปศุสัตว์

(3) ขวดยานหรือสัตว์พาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะหรือในการประกอบกิจกรรมหรืออุตสาหกรรม หรือ

(4) พืชหรือพืชผลของกลีกร

ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 360 ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์ที่ใช้หรือมิใช่เพื่อสาธารณประโยชน์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 360 ทวิ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์ตามมาตรา 335 ทวิ วรรคหนึ่ง ที่ประดิษฐานอยู่ในสถานที่ตามมาตรา 335 ทวิ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทมาตราเหล่านี้ล้วนอยู่ในหมวด 7 ภาควิชาความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ที่ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของไทย ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน จะเห็นว่าผู้กระทำความผิดจะต้องถูกลงโทษทางอาญา ทั้งยังต้องเสียค่าปรับที่เป็นเงินให้แก่รัฐด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ฐานทำให้เสียทรัพย์นี้ รัฐให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะมีการบัญญัติถึงอัตราโทษทั้งโทษจำคุก และโทษปรับ เพราะการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์เป็นการกระทำความผิดต่อการใช้ชีวิตปกติของบุคคลอื่น อันละเมิดต่อหลักสิทธิมนุษยชน ทั้งยังละเมิดต่อหลักสิทธิ และเสรีภาพซึ่งถือว่าเป็นหลักการพื้นฐานของการใช้ชีวิตร่วมกันของผู้คนในสังคม อีกทั้งยังเป็นหลักกฎหมายสำคัญที่ทุกประเทศทั่วโลกยึดเป็นแนวบรรทัดฐานหลักในการออกกฎหมายแต่ละกฎหมายมาเพื่อใช้บังคับ ดังนั้นผู้ใดที่กระทำความผิดต่อทรัพย์ของผู้อื่นจึงมีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

แต่เมื่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ได้บัญญัติไว้เพียงว่า ผู้ใดกระทำความผิดต่อทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ยังไม่ครอบคลุมถึงกรณีที่เกิดขึ้นจริงหากมีการครอบครอง ยึดถือหรือถือกรรมสิทธิ์ระหว่างทรัพย์ร่วมกันกับทั้งตัวผู้กระทำความผิดเอง และเจ้าของรวมคนอื่น หากแต่มีการแบ่งแยกการครอบครองออกเป็นส่วนตัวแล้ว หากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเฉพาะในส่วนที่ตนเองครอบครองจะถือว่าเข้าความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์หรือไม่ เพราะตามหลักกฎหมายแล้วการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ของตนเองย่อมไม่เป็นความผิด ดังนั้นในกรณีนี้ที่มีการแบ่งแยกการครอบครองออกเป็นส่วนตัวอย่างชัดเจนแล้ว เพียงแต่ผู้กระทำ และเจ้าของรวมคนอื่นยังไม่ได้มีการแบ่งแยกกันทางเอกสารสิทธิ หรือเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนเท่านั้น ในกรณีการบัญญัติกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 จึงยังไม่ชัดเจน และอาจทำให้ตีความไปได้ว่า ผู้กระทำที่กระทำความผิดต่อทรัพย์ซึ่งเข้าความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ที่ได้กระทำความผิดต่อทรัพย์ของตนเองแต่มีเจ้าของอื่นรวมอยู่ด้วย แม้จะมีการแบ่งแยกการครอบครองออกเป็นส่วนตัวแล้ว ผู้กระทำความผิดก็ยังคงต้องรับโทษตามกฎหมายอยู่ เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติยกเว้นความรับผิดไว้เช่นเดียวกับกฎหมายมาตราอื่นๆ ซึ่งตามบทบัญญัติของกฎหมายไทยตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 358 และมาตรา 359 ซึ่งเป็นบทบัญญัติอันได้บัญญัติไว้เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ของไทยนั้น ควรมุ่งเน้นการบัญญัติกฎหมายให้เกิดความชัดเจนยิ่งกว่าในปัจจุบัน เนื่องจากตามหลักความเป็นจริงมีการครอบครองที่ดินเป็นส่วนสำคัญในส่วนของตนไว้อย่างชัดเจน แต่ก็มีจำนวนมากที่อาจจะยังไม่ได้แบ่งแยกการครอบครองให้ชัดเจนอันจะปรากฏตามเอกสารสิทธิ แต่ระหว่างผู้ครอบครองร่วมกันนั้น ได้ถือครองที่ดินในส่วนของตนอย่างชัดเจน ดังนั้นเมื่อผู้กระทำได้กระทำความเสียหายต่อที่ดินในส่วนของตน อันไม่เกินสิทธิที่ตนพึงมี ผู้กระทำจึงไม่ควรต้องรับโทษตามความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ หากแต่กรณีการบัญญัติกฎหมายของไทยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 และมาตรา 359 นี้ ได้กล่าวถึงเพียงว่าการกระทำต่อทรัพย์ซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ย่อมมีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ดังนั้นจึงแปลความได้ว่าหากผู้กระทำได้กระทำความเสียหายต่อที่ดินแม้จะได้กระทำในส่วนของตนผู้กระทำก็ยังคงต้องรับผิดชอบตามกระบวนการรับผิดทางอาญายุ่กันเอง โดยบทบัญญัติแห่งความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ของประเทศอังกฤษได้มีกฎหมาย คือ Model Penal Code บัญญัติไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ โดยจะต้องเป็นการทำให้เสียทรัพย์ในกรณีที่เป็ทรัพย์ของคนอื่นเท่านั้น จึงเป็นความผิดในทางอาญาที่จะต้องรับโทษทางอาญา ไม่รวมถึงกรณีที่เป็ทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ซึ่งหากเป็นกรณีที่มิผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบในทางอาญา คงได้รับโทษเพียงทางแพ่งในการชดใช้ค่าเสียหายเท่านั้น และยังมีกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ Criminal Damage Act 1971 ที่บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน คือ จะต้องเป็นการเจตนากระทำความผิดต่อทรัพย์ของผู้อื่นเท่านั้น ซึ่งคำว่าทรัพย์ของผู้อื่นนี้ไม่รวมถึงที่ดินเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ดังนั้นหากผู้กระทำได้กระทำความเสียหายต่อทรัพย์ที่ตนเองได้เป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย กรณีเช่นนี้ไม่เป็ความผิดในทางอาญา

ปัญหาความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ที่เกิดจากการกระทำความผิดต่อทรัพย์ของตนเอง หากแต่มีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย

ผู้ศึกษาเห็นควรมีการกำหนดเป็นบทกำหนดไว้ ว่าหากผู้กระทำทำให้เสียทรัพย์ได้กระทำให้ทรัพย์เสียหายเฉพาะในส่วนของตน แม้จะมีการครอบครองร่วมกันแล้ว แต่เมื่อมีการครอบครองเป็นส่วนสำคัญแบ่งแยกกันชัดเจน เมื่อผู้กระทำได้กระทำเฉพาะในส่วนของตนก็ไม่มีผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 โดยควรบัญญัติเป็นวรรคที่สองของบทมาตราดังกล่าว ทั้งนี้ในประเทศอังกฤษได้มีบทบัญญัติของกฎหมาย Model Penal Code บัญญัติไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ โดยจะต้องเป็นการทำให้เสียทรัพย์ในกรณีที่เป็ทรัพย์ของคนอื่นเท่านั้น จึงเป็นความผิดในทางอาญาที่จะต้องรับโทษทางอาญา ไม่รวมถึงกรณีที่เป็ทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ซึ่งหากเป็นกรณีที่มิผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบในทางอาญา คงได้รับโทษเพียงทางแพ่งในการชดใช้ค่าเสียหายเท่านั้น และยังมีกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ Criminal Damage Act 1971 ที่บัญญัติให้การกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ จะเป็ความผิดทางอาญาก็ต่อเมื่อผู้กระทำได้กระทำต่อทรัพย์ของผู้อื่นเท่านั้น

ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษของความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

ผู้ศึกษาเห็นควรปรับบทลงโทษการทำให้เสียทรัพย์ในกรณีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย แต่มีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนตัดแล้ว แม้ผู้กระทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์แต่ได้ทำให้เสียหายเฉพาะในส่วนของตน ก็ไม่มีความผิดทางอาญาตามข้อเสนอแนะข้อแรกดังกล่าวมาข้างต้น ดังนั้นในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 359 ที่ได้ระบุทรัพย์เฉพาะสิ่งที่คุณกระทำทำให้เสียทรัพย์จะต้องรับโทษหนักขึ้น อันเป็นบทลงโทษของการทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ผู้กระทำทำให้เสียทรัพย์ในกรณีนี้ก็ไม่ต้องรับโทษอันเป็นบทลงโทษของ มาตรา 359 เช่นกัน ดังนั้นจึงควรมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนท้ายของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 359 ว่า “หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำได้กระทำต่อทรัพย์อันได้ระบุไว้ใน มาตรา 359 เช่น เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่ใช้ในการประกอบกิจการหรืออุตสาหกรรม พืชหรือพืชผลของกสิกรรม หากทรัพย์เหล่านี้เป็นทรัพย์ที่คุณทำความผิดถือกรรมสิทธิ์ร่วมกับผู้อื่น แต่เมื่อมีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนตัดโดยสภาพแล้ว ก็ถือว่าผู้กระทำทำให้เสียทรัพย์ที่ได้ทำให้เสียหายเฉพาะในส่วนของผู้กระทำเอง ไม่มีความผิดทางกฎหมาย”

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการยกเว้นความผิด

ควรปรับแก้กฎหมายโดยบัญญัติเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 โดยอาจเพิ่มเติมเป็น มาตรา 358/1 ระบุไว้ว่า “หากผู้ทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ได้กระทำทำให้เสียทรัพย์เฉพาะในส่วนของตน ต่อทรัพย์ที่มีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย โดยผู้กระทำได้ทำให้เกิดความเสียหายเฉพาะในส่วนของตนแต่ความเสียหายนั้นลุกลามมาถึงทรัพย์ในส่วนที่ผู้อื่นถือครองอยู่ด้วย โดยผู้กระทำไม่มีเจตนาให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์ในส่วนที่ผู้อื่นถือครอง ผู้กระทำทำให้ทรัพย์เสียหายในกรณีนี้ย่อมไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 เพียงแต่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของรวมที่ได้รับความเสียหายเท่านั้น” อันเป็นไปตามหลักกฎหมายที่ว่าประมาททำให้เสียทรัพย์ไม่มีความผิดทางอาญา แต่ในประมวลกฎหมายอาญามีได้บัญญัติการกระทำในส่วนนี้ไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นควรมีการปรับแก้กฎหมายตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น

เอกสารอ้างอิง

คณิต ณ นคร. *กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2551.

ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ. *กฎหมายอาญาภาคความผิด*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2560.

บรรเจิด สิงคะเนติ. *หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ วิญญูชน, 2558.

พิมพ์จิต จันทธัมพร. *การบริหารจัดการคดี (case management) : กรณีศึกษาเปรียบเทียบจากต่างประเทศ (ประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส) และการนำมาประยุกต์ใช้ในศาลปกครองไทย*.

วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.

อุทัย อาทิวะ. “โทษในกฎหมายอาญาฝรั่งเศส.” ใน รายงานการศึกษาระดับสมบูรณโครงการวิจัย เรื่อง ศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดชั้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

Wayne R. Lafave, *Criminal Law*. 5th ed. (United state of America: West publishing, 2010), p.26.